

som belyser temaet og de viktigste problemstillingene. Her trekkes de viktigste historiske linjene, og sentrale forsknings-etiske prinsipper blir fremhevet. I tillegg får leseren en kort bibliografi til relevante publikasjoner for fordypning.

Kasuistikkene er hentet fra internasjonal forskning og forsøker å bryte med 90–10-skillet innen internasjonal forskning, der 90 % av ressursene går til forskning på tilstander som rammer 10 % av jordens befolkning. Gjør dette boken bare relevant for 10 % av norsk forskning? Svaret er nei. Dels fordi den ikke helt frigjør seg fra 90–10-skillet og dels pga. økende globalisering og pluralisering av den norske befolkningen.

Med unntak av noen vitenskapsteoretiske blundere, som at hypoteser lar seg bekrefte ved empirisk testing, er dette en flott samling kasuistikker. De burde glede mange, langt ut over dem som underviser i forskningsetikk, eller som er medlemmer av forskningsetiske komiteer.

Bjørn Hofmann

Avdeling for helse, omsorg, sykepleie
Høgskolen i Gjøvik

60 år i Europa

Verdens helseorganisasjon

Sixty years of WHO in Europe

59 s, ill. Genève: WHO, 2010. Pris CHF 25
ISBN 978-92-890-1417-5

Verdens helseorganisasjons spesialkontor for Europa åpnet 1. januar 1949, i en situasjon som etter andre verdenskrig bød på store helsemessige utfordringer: Krigen hadde ødelagt sykehus og helsesystemer, regionen hadde millioner av flyktninger og fordrevne, og sjeldne sykdommer gjorde comeback. Tuberkulose var økende for første gang på 100 år og tok i 1947 livet av 18 000 polakker hver måned.

WHOs Europa-kontor markerer nå jubileet med et lite hefte som dekker 60 års historie, det vil si: Vi får alt på første omslags-side beskjed om at de første 40 årene har vært dekket i detalj tidligere, slik at denne publikasjonen tar sikte på å fokusere på de siste 20 årene. Og godt er antakelig det, for de første 40 årene er så overfladisk behandlet at man må spørre seg om hensikten med i det hele tatt å ta med denne perioden. Heftet er disponert over tjenestetiden til de fem regionaldirektørene: Norman Begg (1949–56), Paul van den Calseyde (1956–66), Leo A. Kaprio (1966–85), Jo E. Asvall (1985–2000) og Marc Danzon (2000–10). Dette er et grep som sant å si virker nokså gammelmodig i sin personfokusering.

Ser vi på de siste to regionaldirektørene, er Jo Asvalls periode på 15 år tilgodesett

med åtte sider, mens Marc Danzons tiårsperiode dekkes på hele 17 sider. Det er all grunn til å undres på om dette adekvat reflekterer betydningen av de to periodene. I Asvalls periode skulle WHO's «Helse for alle»-strategi implementeres, med Berlins fall og Europas utvidelse fra 31 til 50 stater, det var tiden for Tsjernobyl, krigen i Jugoslavia og Health21. Det siste tiåret under Danzon er preget av at Europa-kontoret finner sin plass som servicecyter overfor medlemslandene, og bestreber seg mer på å dekke deres behov enn å promotere egen policy.

I en så kort presentasjon er det naturlig at de ulike WHO-programmene må få en nokså summarisk omtale. Ikke desto mindre kunne enkelte sentrale begivenheter vært viet større plass, f.eks. utvidelsen av Europa-regionen med Sovjets fall, eller situasjonen under den kalde krigen, med praktisk talt intet samarbeid mellom øst og vest, hvor WHO var et sjeldent unntak hvor det foregikk praktisk samarbeid.

Det er uklart hvem som er målgruppen for denne publikasjonen utover Marc Danzons nærmeste familie. Publikasjonen er imidlertid lettlest, med mange bilder, sitater og mye luft. Papirkvaliteten er god. Det forekommer en del gjentakelser som ytterligere styrker følelsen av at man egentlig ikke har så mye av et budskap å komme med.

Berit Olsen

Institutt for samfunnsmedisin
Universitetet i Tromsø

Oppdatert om ondartete leversvulster

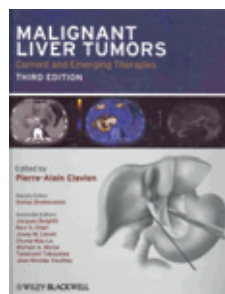
Clavien P-A, red.

Malignant liver tumors

Current and emerging therapies. 576 s, tab, ill.
Chichester: Wiley-Blackwell, 2010.

Pris GBP 175

ISBN 978-1-4051-7976-8

Utredning og behandling av maligne leversvulster er et fagfelt som endres raskt. Gårsdagens «sannheter» kan i dag være tapte muligheter for pasientene våre – det gjelder å holde

seg oppdatert og samarbeide multidisiplinært.

Malignant liver tumors ble utgitt første gang i 1999 og foreligger nå i tredje utgave. Pierre-Alain Clavien, hans åtte medutgivere og 82 andre bidragsytere fra velrenommerte institusjoner verden over har lagt ned et

betydelig arbeid i revisjonen; samtlige kapitler er oppdatert, og 16 nye kapitler er lagt til. De dekker emner som anatomi, histopatologi, epidemiologi, det naturlige forløpet til de viktigste kreftformene, kirurgiske strategier, økonomiske aspekter og nye behandlingsmuligheter. Hele spekteret av maligne leversvulster er dekket gjennom 44 kapitler i seks hoveddeler/seksjoner.

Det nye, og glimrende, innledende kapitlet om anatomi og terminologi er skrevet av Steven M. Strasberg og likner til forveksling det han skrev i en annen bok, mange av illustrasjonene er også hentet frem igjen (1). I de påfølgende tre hoveddelene får vi en gjennomgang av epidemiologi og diagnostikk, systemiske og regionale behandlingsformer, reseksjon, ablasjon og transplantasjon. Teksten er stort sett lettlest og poengtert, med oppdaterte referanser og en lett kirurgisk slagside. En viss tematisk overlapping er vanskelig å unngå. Den forrige utgaven ble kritisert for at den manglet konkrete terapianbefalinger. Det har man nå forsøkt å imøtekomme med en seksjon med retningslinjer for behandling. I nest siste del presenterer man mulige fremtidige behandlingsmetoder, bl.a. virusbaserte metoder for genterapi (som har vært «lovende» lenge) og molekylært rettet behandling (hvor en del allerede er vel etablert). Et svært nøkternt kapittel om alternativ og komplementær behandling kunne like gjerne vært plassert i den avsluttende bolken, som dekker forskjellige sider ved temaet som ikke er omtalt ellers. Kapitlet om levermetastaser fra andre enn kolorektale og nevroendokrine svulster kunne med fordel vært utvidet og berørt flere kreftformer. Leversvulster hos barn, gravide og eldre, og hos pasienter med spesielle problemstillinger som steatohepatitt, hjertesykdom og immunsvikt, er omtalt. Vi får også et gløtt av et globalt perspektiv med en oversikt fra Asia (Japan), Sør-Amerika og Afrika. Kollegene på anestesisisiden kan gjerne tipses om kapitlet om anestesi ved leverkirurgi. Endoskopisk behandling ved maligne leversvulster, f.eks. stenting, er knapt tematisert.

Boken er trykket på godt papir, og innbindingen er solid og tiltalende. Illustrasjonene er blitt bedre. Det er flere tegninger, fotografier, tabeller og diagrammer som supplerer og utdyper poenger i teksten.

Malignant liver tumors gir en bred og oppdatert oversikt over diagnostikk og behandling av maligne primære og sekundære leversvulster. Den anbefales til alle med interesse for emnet og bør i hvert fall kunne finnes på sykehusbiblioteket.

Oddvar Sandvik

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Litteratur

1. Garden OJ, red. Hepatobiliary and pancreatic surgery. 4. utg. Edinburgh: Elsevier Saunders, 2009.